

א. הסוה אח פסוקינו (י-כ) עם דברים ב' ח' - סו' ועט יופטים י'א י"ב - כ"ח. כמה מפרטות מרשיות אלה את פירשנות?

אב. י"ג ויחנו מעבר ארנון. באיזה, בדרומי או בצפוני?

ג. אלו פסוקים זכרנו הן ציטטות המובאות מתוך ספר מלחמות א'?

(סמן בדיוק את תחילת הציטטה ואת סופה!)

ד. לטעם מה מובאים בפרקנו דברים מתוך ספר מלחמות ה' ומה הפקידם?

ד. יד' על שן יאמר בספר מלחמות ה'

הרגום אנקלים

רש"י ד"ה על כן יאמר, ראב"ז ד"ה בספר מלחמות ה'.

רמב"ן "הפסוק בספר מלחמות ה'; ס'ו ד"ה ואסד הנחלים

רשב"ם "על כן יאמר

רש"י "כתב הרמב"ן, ימשה מביא כאן מה שהיה כתוב בספר ההוא להיות זה לעדות לישראל שלא נכנסו בגבול מואב; ולא אמר כלום; שהרי לדעתו הספר ההוא היה מלאכת איש יהודי והיה כתוב בו "היא הבאר אשר אמר ה' למשה...." גס שם הספר "מלחמות ה'" מורה שהוא מלאכת איש יהודי, כי סם בן ארבע אותיות הוא מיוחד לאלוקי ישראל, ואם כן מה ראה מדברי הספר ההוא? והנכון, שאין זה ספר בפני עצמו, אבל "ספר" הוא כאן סם הפעולה, כמו ספור או ספירה (enumeration) ומה נקראו כן הספרים, מפני שהם כוללים ספור דברים, והנה משה אומר, כי אחר מלחמות סיחון ועוג, כשהיו ישראל מספרים דברי סיר ומשל ומליצה את מלחמות ה', היו מזכירים כי ה' עבר בסופה ובסערה את המקום הנקרא "חב" והנחלים והגיאיות הסמוכות לארנון, הלא הם הנחלים הסמוכים לער, כי הכל לקחו ישראל במלחמה.... הסירים היו לסם ולתחלה בקרב ישראל והחזרה אוהבת להזכירם בעבור עצמם, ולא לחלית אחרת, וכן "ויאמר למך לנשיו", וכן למשה, "על כן יאמרו המוסלים".

העמק דבר: בספר מלחמות ה' אחר גלחנו ישראל ראיה מלחמתם בבכוכ הארץ עם סיחון.

א. נחלקו המפרשים בפרוט המלים "ספר מלחמות ה'". סדרם לקבוצות והסבר את דעותיהם!

2. היכן מוזכרים בתנ"ך עוד ספרים מסוג זה?

א. העמק את פסוקנו בסימני פסוק לפי הרגום אנקלים.

4. לפי איזו מן הדעות הנ"ל קל יותר לבאר את קסיי הלסון וזדות הסגנון שבפסוקים אלה?

ה. יד' את והב בסופה.

ר' יונה אבן ג'נאת: ספר הארצות: נאמר, כי ענין "חב" רמז למה למה טאמר התרגום ומה שבאה בו בקבלה. ואנחנו לא נסחור מאומה מדבריהם, אבל נאמר ליתכן להיות בו ענין אחר, לפי שאין בכתוב ראייה על מה יאמרו, אבל מחקרים מצד הקבלה האמתית. ונאמר כי "והב" מקום, ו"בסופה" מקום, וחב' ממנו (כלומר אינה ב' של ב' כ"ל"מ)....

רש"י ד"ה והב

רמב"ן "הפסוק ספר מלחמות ה'; ס'ו ד"ה ואסד הנחלים

א. אם נפרד "והב" כחם מקום - מהו נסוא המטפס? (וכבר העיר הבאב"ר "והוא מאמר חסך הפעל, שלא הביאו הכתוב". עליך להסלימו!)

2. אם נפרד "והב" כפעל - מהו נסוא (המסלים) היסיר, הסלימחו?

א. מה רוצה הרמב"ן להוכיח מפסוק כ"ח שבפרקנו?

יס לטלח: את החטובות לנחמה ליבוביץ ירוכלים קרית משה